

NATTSÄSONG

KAROLINA RAMQVIST

Nattsäsong

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

AV KAROLINA RAMQVIST

När svenska pojkar började dansa 1997

More fire 2002

Flickvännen 2009

Alltings början 2012

Farväl, mitt kvinnofängelse 2013

Den vita staden 2015

Det är natten 2016

Björnkvinnan 2019

Bröd och mjölk 2022

Den första boken 2024

Mörkernavigering 2026

Albert Bonniers Förlag
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.albertbonniersforlag.se
info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0-080132-8

COPYRIGHT © Karolina Ramqvist 2026

OMSLAG Sara R. Acedo

FÖRSTA TRYCKNINGEN

TRYCK ScandBook, EU 2026

I

I ögonblicket då jag vaknar är jag alltid som vem som helst. En vanlig människa, helt omedveten om sig själv. Så var det när jag vaknade den dagen då det började och så var det också när jag slog upp mina ögon här nyss och inte visste vad det var som hade hänt med mig.

Jag mindes inte vem jag var, vad jag skulle göra eller säga. Jag tänkte inte att jag skulle lyfta min hand och föra den mot ansiktet, det var bara en omedveten rörelse av det slag vanliga människor utför hela tiden, men jag blev medveten om den eftersom jag inte kunde utföra den.

Jag kunde inte röra mig där jag låg.

Så förutsägbart, tänkte jag.

Jag var säker på att de andra skulle ha hållit med mig om vi hade talat om det. Det är så det är, alla håller alltid med och ändå blir det på vissa förutsägbara vis.

Det började i slutet av hösten. Det var dagen efter medaljutdelningen på slottet, det var i slutet av hösten, men det tycktes också vara i slutet av något annat, ett mer långvarigt skede som fram till nyligen inte tyckts ha något slut.

Solen hade inte visat sig på flera veckor och trots att Hans fört isär gardinerna och dragit upp persiennen innan han gick hemifrån den morgonen var det nästan helt mörkt i rummet när jag vaknade. Av notisen som väckte mig förstod jag att det var han som skrivit till mig och att jag hade sovit i många timmar, ändå ville jag ingenting annat än att somna om.

Han hade ställt fram kaffe åt mig också och jag tyckte att koppen glänste så spefullt från sin plats intill telefonen och asken med min medalj på nattygsbordet. Jag drack det halvljumna kaffet men det gjorde ingen skillnad; jag ville bara lägga mig ner och dra täcket över ansiktet igen, men jag visste att jag var tvungen att stiga upp.

Jag tog mig fram till fönstret och blickade ut på den lilla bit av världen utanför som går att se genom det, den smala gatan nedanför mig, våt av regn och omsvept av en tunn dimma, och på andra sidan de svarta hustaken över vilka himlen välvde sig så dys-ter. Längre bort skymtade kajen och vattnet, grått

och strömt, och jag såg på kyrkans klocktorn att det redan var mitt på dagen.

På divanen som står framför vårt sovrumsfönster låg klänningen Hans köpt åt mig. Dess hudfärgade nyans såg ut att lysa mot rummets alla gråtoner och jag såg för mig hur han hade lagt fram den där innan han gick, som ett tyst önskemål för kvällen, eller ett direktiv.

Jag läste inte hans meddelande, jag plockade bara upp telefonen och gick med den i handen genom korridoren som leder från vårt sovrum ut mot resten av våningen och när jag närmade mig hallen tyckte jag att det lät som om det var någon vid ytterdörren. Jag kunde höra steg i trapphuset och i nästa sekund brevinkastet som öppnades och slog igen med en liten smäll.

Till min lättnad såg jag att det inte hade kommit något brev. Allt som låg på golvet i tamburen var en broschyr om nya riktlinjer för hushållens beredskap och några räkningar adresserade till Hans, men då jag böjde mig ner för att plocka upp dem var där underst i högen ett litet kuvert med mitt namn på.

Utan att veta varför slet jag upp kuvertet. Jag har aldrig kunnat hålla mig från att öppna de där breven och jag förstod inte då varför jag jämt envisades med att göra det, om det var för att jag ville plåga mig

själv med dem, eller om jag bara blivit så van vid den uppjagade känsla de gav mig att jag inte kunde vara utan den.

Ett handskrivet kort föll ut i min hand tillsammans med ett tidningsurklipp. Mitt ansikte med en riktig skådespelarmin, en drömmande och fjär blick och en antydning till ett leende. Rubriken, jag tror på kraften i kärlek och åtrå, under ordet åtrå hade ett tjockt streck dragits och efter följde tre utropstecken som brevskrivaren satt dit med samma röda penna.

Det är mitt eget fel att breven fortsätter komma. Jag vet att det anses fel att se det så, men jag vet också att det likafullt är sant. Något hos mig framkallar de där männens lust att skriva dem, något man kan tycka att jag borde kunna stävja. Åtminstone vore det inte konstigt om Hans såg det så. Det finns ingenting han kan göra, det tjänar ingenting till att låta honom ta hand om breven, men han har sagt att han vill ha dem och därför gick jag in med kuvertet i arbetsrummet och lade ner det på hans skrivbord, fast jag egentligen hade velat göra mig av med det.

Därefter varken klädde jag mig eller gjorde mig i ordning. Det var kallt inomhus, som det alltid är under en tid före vintern, innan värmen kommit i gång i huset, och jag undrade hur det skulle vara att inte ha någon värme eller elektricitet över huvud taget.

Under den senaste tiden hade jag känt mig så frusen att jag så ofta jag kunnat undvikit att duscha eller tvätta mig innan jag gick ut och den morgonen borstade jag inte ens mina tänder, jag tog bara min långa kappa och knäppte den över nattlinnet, satte på mig en keps och en sjal och klev ut genom dörren med Hans ord ringande i huvudet, vad han skulle ha sagt om han såg mig lämna våningen utan att sätta på larmet.

Jag vet hur mycket han ogillar det och ändå gör jag så, då jag kom ut på gatan tänkte jag på det och jag tänkte på hur underligt det var att det kunde vara så mörkt mitt på dagen, men också att det är det som är det värsta. Det är inte vädret i sig, utan hur det får oss att gång på gång upprepa samma meningslösa konstateranden, och även yttra dem högt inför andra.

Jag började gå trottoaren fram, jag ökade på stegen och undvek att se mig omkring när jag passerade teatern och gick förbi sceningången, jag höll blicken i den våta stenläggningen och gick i rask takt för att inte behöva möta någon av alla dem som kan komma och gå där också på en måndag.

Det var måndag och min lediga dag och vi skulle ha två kolleger från Lausanne på middag. Inga fruar, det var jag tacksam för. Vid den tidpunkten trodde jag mig inte ha någonting att dölja, ändå kände jag mig

lättad över att slippa tala med fruar, med kvinnor jag knappast kände, som jag skulle tycka såg rakt igenom mig eftersom det är så det är med kvinnor. De tycks alltid iaktta en för att försöka läsa av ens inre, jämföra det med sitt eget.

Dimman låg som ett lock över kvarteret och även över mig. I korsningen och kring det lilla torget rörde sig människor som varit ute för att shoppa eller äta lunch och var på väg tillbaka till sina arbetsplatser. Jag tänkte på mitt eget arbete. Jag tänkte på rollen, kanske på grund av de förbipasserande unga kvinnornas ansikten vars skönhet jag inte kunde undgå att lägga märke till, jag hade nyligen börjat se den självklara skönheten i all ungdom, eller för att jag just hade trätt in i det skede då jag inte tänker på så mycket annat än den roll jag blivit tilldelad.

Femton eller femtio, tänkte jag.

Så groteskt att en femtioåring skulle göra Cho-Cho-San och så dumt att se det som något radikalt, att låta en medelålders kvinna spela den unga konkubinen. Jag hade förstått att det sågs som kittlande, som något lite förtjusande pikant, att den som var gift med teatern skulle göra horan.

Hade jag inte hört någon uttrycka det så.

Det var idiotiskt, nästan förödmjukande. Ändå hade jag tackat ja helt utan vidare, och jag undrade om jag var så till den grad tacksam över att ens komma

i fråga för att bli utvald. Att jag ännu ansågs besitta något tillräckligt lockande och intressant.

Jag föreställde mig frågorna som skulle komma, betoningen av min egen ålder, så aktningsvärd i jämförelse med rollfigurens, och hur allt skulle fås att handla om det och om hur jag själv kände inför att åldras. Jag gick förbi det lilla hotellet som ligger vägg i vägg med teaterkaféet, undanskymt och osynligt för alla som inte känner till att det finns där, och var på väg att svänga runt hörnet men hejdade mig när jag fick syn på mannen som satt på bänken under trädet vid torget.

Han höll en bok i sina händer och jag tyckte att det såg så utstuderat ut, att han satt där och läste helt obrydd som om det vore sommar. Jag hade sett honom första gången några kvällar tidigare och då även fått höra vad han hette, och jag hade undrat om det kunde vara hans far som valt namnet.

Det föreföll mig inte särskilt troligt att Sven skulle välja ett sådant namn, men också stora konstnärer kan ju visa prov på dåligt omdöme i det privata, och om han gjort något enda för sin son så var det nog just det, att ge honom ett namn. Det var något lite löjligt och inte helt vanligt hade jag för mig, när jag stod där och betraktade honom kunde jag inte få fatt i det, men jag visste med mig att jag ogillade namnet

på samma sätt som jag ogillade hans uppsyn och hela anledningen till att han befann sig här, satt där på bänken med sin bok.

Det var Aida som hade förklarat det för mig på fredagskvällen, när Hans hade blivit kvar på kontoret och jag följt med henne till kaféet efter vår kollationering. Då vi suttit där en stund, vid bordet längst in med varsitt glas och varsin pjästext framför oss, hade han stigit in genom dörren och gått fram till bardisken och beställt en öl. Han hade sett sig omkring på ett sätt som föreföll spelat nonchalant och när han fick syn på oss såg han ut att vara på väg att komma fram, men hejdade sig vid åsynen av manusbuntarna på bordet, nickade och höjde ölglaset mot oss och satte sig med sin bok i andra änden av lokalen.

Just då tänkte jag inget annat än att han var en vanlig person som fått lust att gå fram och säga något men insett att han inte ville störa, men Aida hade sett så irriterad ut och när jag frågade henne om hon kände honom sade hon att det var han som var den nya utomstående rådgivaren. Visste jag inte det? Han hade engagerats för att se över vår så kallade tillgänglighet, hur öppna vi var för vår publik och för vår samtids alla snabbt skiftande omständigheter.

Detta kaos, som hon sade att någon i ledningen hade kallat det.

Hon hade sagt det med förställd, dramatisk röst, en mans röst, och sedan hade hon skrattat och tillfogat att jag om någon borde känna till det. Hon syftade på Hans, det förstod jag genast, hon hade inte sagt något mer och ändå sköljde en liten våg av genans över mig då jag erinrade mig hennes ord.

Var det för att jag tänkte på hans namn som jag blev stående och lät mina ögon vila kvar vid honom där han satt på bänken. Eller var det glasögonen han bar, som också de tycktes mig lite fåniga. Det såg ut som att han valt dem för att uppnå en särskild effekt, kanske ville han framstå som någon som var på väg någonstans, eller som en man med helt unika preferenser.

Aida hade sagt att det pratats i huset om vem han var, eller snarare, om vem han var son till. Man hade skvallrat om det, men på ett avmätt vis. Han var inte riktigt utomstående egentligen. Hans far hade varit verksam inom filmen och vid vår institution i flera decennier, under det som av många, ja, även av mig, betraktades som dess storhetstid, och vi var fortfarande flera som ansåg att en betydande del av filmen och scenkonsten hade dött med honom.

Alla visste att han hade ett antal barn i olika åldrar, som han fått med många olika kvinnor. Ingen hade velat framstå som särskilt förvånad över att det plöts-

ligt kunde dyka upp ett som man inte hade hört talas om på länge, och tydligen fanns det också ett annat skäl till att han funnit sig så väl till rätta och rörde sig så hemvant på teatern.

Även om ingen av oss lagt märke till honom förut var han inte ny i huset, han hade stått i garderoben tidigare och när Aida berättade det tyckte jag inte att det var något konstigt med att en sådan person fick andra arbetsuppgifter. Så hade det alltid fungerat. Någon var släkt med någon, någon kände någon, någon fick in en fot och sedan betydligt mer än foten, men det störde mig att han hädanefter skulle involveras i arbetet med varje ny uppsättning, att vi förväntades lyssna på en digital konsults idéer om närvaro och interaktivitet.

Jag visste inte vad det var som höll mig kvar där, om det var namnet eller glasögonen eller något annat, men just som jag skulle titta åt ett annat håll lade han ner boken i knät och såg rakt upp på mig, som om han visste att jag stod där och iakttog honom. Jag mötte hans blick, jag hann se hur han öppnade sin mun och såg ut att vara på väg att ropa åt mig och då tittade jag bort, jag drog i sjalen så att sidorna av mitt ansikte täcktes, förde ner kepsen så långt jag kunde över ögonen och fortsatte gå.

Under alla år jag bott i våningen med Hans har jag

tyckt om det. Fram till den här hösten har jag tyckt om atmosfären i de här kvarteren, men det var också något med människorna som rörde sig i dem som fick mig att känna mig trängd. Det var inte bara hur de tittade på mig, eller det sätt på vilket jag fick för mig att de tittade; det var hela intrycket av deras uppenbarelser, hur de tog sig fram så liksom strävsamt med sina telefoner och de enstaka elektroniska cigaretterna glimmande framför sig i middagsdunklet.

Så var det också den dagen, men jag visste att jag själv inte rörde mig med någon större värdighet. Jag hade också tagit upp min telefon och jag höll blicken riktad ner i den, som om det att jag inte såg dem som passerade skulle göra så att de inte heller kunde se mig.

Vad var det jag tittade på.

En skyttegrav. En kvinna som smorde in sin hals och masserade den långa muskeln mellan örat och nyckelbenet. Ett barn täckt av damm och svartnat blod ovanpå en hög med bråte. Ett sönderbombat landskap med rökslingor som steg upp här och var, och över bilden ett par meningar i skrikande kursiv som jag inte läste.

Jag återgick till halsen, de fuktiga fingrarna rörde sig över den, några regndroppar föll ner på min skärm. Jag var nästan lika jäktad som alla andra, och

fåfång i min ansats att fjärma mig från dem fast jag var precis bredvid, försökte stryka mig fram som en osynlig skugga mellan dem och husfasaderna och undvika samtalen som pågick omkring mig, brottstyckena som flöt in i varandra och som jag inte kunde undgå att höra. Det var kanske olika människor som kom och gick där på gatan, men samtalen var alltid desamma. Ord om avtal, möten, planer. Räntan och kurserna och den senaste utvecklingen.

Inne i saluhallen rådde fortfarande trängsel efter lunchen och den äldre av expediterna gjorde som han alltid gör när jag kommer, han överlämnade kunden han var i färd med att betjäna till en yngre kollega och klev ut framför disken och hälsade på mig med ett leende och en fråga om hur denna mörka måndag artade sig för mig.

Jag sade att vi skulle ha två schweiziska gäster på middag och han frågade mig om Hans val av vin. Enligt Hans börjar varje meny i vinvalet, jag tog upp min telefon och visade bilden han hade skickat på två flaskor, handlaren studerade dem, en brunello och en lagrad riesling, och började sedan välja bland sina varor.

Han höll fram och förevisade ett svartkålsstånd, en stor bit mörk tryffel som han sade hade odlats här i trakten och en del annat. Han föreslog att jag skulle laga en risotto och jag godtog förslaget, så som jag

gjort under en tid eftersom jag inte känt någon egen längtan efter att laga något särskilt, och medan han slog in varorna log jag mot honom som om vi vore gamla vänner och som om det att jag såg på honom så upprättade en mur mellan oss och övriga i lokalen.

Jag köpte blommor av blomsterhandlaren också minns jag, hortensior och några stora ljusa kallor. En flyktig glädje steg upp i mig när jag såg dem, kallornas ådringar och hortensiabladens mättade nyans, och de ledde mina tankar till blommorna Cho-Cho-San har i sitt hus, vallmo och krysantemum, och till körsbärsträden som står i blom utanför.

Det är inte länge sedan, men då var jag ännu en sådan kvinna. En som idogt tänkte på sitt arbete och ansträngde sig för att planera en middag för sin mans räkning, som kunde erfara den tillfälliga lyckan i att köpa blommorna till middagen och låta sig nöja med det, och nu avundas jag den personen. Hon som steg ut på gatan med en kasse i varje hand och som just då inte upptogs av något annat än tanken på vad det var att gå; att sätta den ena foten framför den andra och hur en före detta geisha gjorde det för mer än hundra år sedan, hur hon såg ut och kände sig.

Hela vägen hem tänkte jag på det, på hur madam Butterfly skulle gå. När jag tänkte på henne så, som madam Butterfly, föreföll hon inte fullt lika ung för

mig, och att vara en femtonårig flicka i Japan för mer än hundra år sedan var ju också något annat än att vara det här och nu. Jag var så inne i tankarna på henne att jag knappt hörde testsignalen som annars är så enerverande, hur den ljud över gatorna likt en hes klagan som steg och dog bort, steg och dog bort igen, och jag tänkte fortfarande på henne medan jag tog mig uppför trapporna till det översta våningsplanet och efter att jag kommit innanför dörren och sett mig omkring som jag alltid gjorde när jag steg in i våningen. Också det kunde få mig att känna en viss tillfredsställelse, ja, en tacksamhet eller något slags glädje till och med.

Jag packade upp allt jag hade köpt, satte blommorna i vatten och hämtade manuskriptet för att gå igenom de scener jag föresatt mig att läsa den dagen. Sidorernas marginaler var fullklottrade. Det var ett tag kvar till premiär, vi hade arbetat med texten och var redo att börja repetera och jag hade tänkt att jag skulle beräkna hur lång tid det skulle ta för mig att lära mig mina repliker ord för ord, men så fort jag började läsa glömde jag bort att det var det jag skulle göra. Jag befann mig i huset på kullen med utsikt över Nagasakis stad och hamn, jag var femton år och väntade på våren, på att rödhakarna skulle börja häcka så att det blev dags för min man att komma tillbaka till mig som han lovat.

Det kom ett nytt meddelande från Hans och efter att jag hade läst det lade jag undan pappersbuntens och reste mig och satte i gång att duka i matsalen. Jag förberedde desserten och de andra rätterna så långt det var möjligt och när det var gjort gick jag ut i farstun för att hämta lite ved.

Just som jag fick upp locket till vedlåren öppnades dörren till våningsplanets andra bostad och grannfrun stack ut huvudet. Jag tyckte väl att jag hörde något, sade hon, men det är förstås bara du.

Hon lät besviken men stod ändå kvar och tittade på medan jag lyfte upp några vedträn, jag såg på hennes stelnade gamla ansikte som hon sminkat omsorgsfullt till ingen större nytta, hon fortsatte med att säga något om vilken tur vi har som har spisar att elda i, att man i vår fastighet har hållit rökgångarna öppna och låtit spisar och kakelugnar vara kvar, och jag svarade att det var sant. Vi har tur på så sätt.

Har ni bunkrat upp med tändstickor då?

Jag sade att jag inte trodde att vi hade gjort det. Det sägs att tändstickorna kan komma att ta slut, fortsatte hon, som för att få fram någon ytterligare reaktion från mig, så det är nog bäst att ni gör det, och när jag gick in igen kastade hon en blick efter mig, som om hon trodde att hon skulle kunna få en skymt av vad vi hade eller inte hade inne hos oss.

Jag lade in veden i den öppna spisen i hallen och torkade av spiselhyllan. Städerskan hade varit hos oss för bara några dagar sedan, men ett lager av damm låg redan över den igen. Det var sprängningarna som gjorde det, de sprängde för nya skyddsrum flera kvarter bort, men vibrationerna fick dammet att tränga in även hos oss. Jag såg att det lagt sig i fönsternischer-
na i vardagsrummet också, och på kakelugnen och tavelramarna, jag torkade av dem och sköljde mina händer, tappade upp vatten i badkaret och badade och tvättade mitt hår.

Sedan gick jag in i sovrummet för att ta på mig klänningen. Jag stod framför spegeln och såg hur den lade sig som en andra hud över mig, över min kropps former som börjat tyckas mig så bortkastade, inte i arbetet förstås, men i stunderna då jag stod så ensam och såg på dem, och för en sekund lekte jag med tanken på att ta ut medaljen ur sin ask och sätta på mig den, bära den vid middagen likt vilket smycke som helst.

Så oväntat det hade varit.

Då jag granskade mig själv i spegeln såg jag att mina bröstvårtor stack fram och syntes tydligt genom det dyrbara tunna tyget. Jag hade gärna burit den på det viset, men jag var osäker på vad Hans skulle tycka. Jag sträckte mig efter telefonen och tog en bild, tänkte att jag skulle skicka den till honom med en fråga om jag kunde se ut så, men insåg att meddelandet skulle

kunna genera honom. Kanske skulle han se det som en invit från min sida, eller en pik riktad mot hans egen otillräcklighet.

Jag bytte till en bh som täckte bröstet helt och hållet, jag speglade mig på nytt och kände mig säker på att det var så han ville att jag skulle se ut, och när han en stund senare anlände och steg in i tamburen med sina gäster fick jag det bekräftat. Han lade handen om min midja och log och kysste mig på munnen.

Det var en uppvisning, förstås.

Han skulle inte ha kysst mig så om han inte haft sin lilla publik med sig och han skulle inte ha rört vid mig som han gjorde. Men det fanns en belåtenhet i hans ansikte som jag kände igen, en form av lycklig nöjdhet som möjligtvis bara gällde honom själv och mig.

Jag tänkte att han måste ha fått syn på klänningen i skyltfönstret när han passerat butiken nere på den stora gatan, men vad var det han tyckte sig se när han såg mig i den.

En mjukhet, förmodligen. En sorts påklädd nakenhet. Det sade kanske något om vad han ville med mig och om allt han inte ville, och jag undrade om det var hans eller min egen bild av mig som var den rätta.

De båda männens blickar drogs till klänningens gyllene skimmer när jag välkomnade dem och jag såg att

Hans såg hur de tittade på mig. Själva var de lika välklädda som senast, i felfria kostymer och handsydd italienska skor, men deras ansikten och kroppar hade förändrats. Den ene hade magrat under året som gått och den andre blossade av rodnader som löpte långt ner över halsen på honom, och jag noterade hur välmående och stark Hans såg ut vid sidan av dem.

De hade kommit direkt från kontoret, de hade promenerat längs med vattnet den korta biten därifrån och efter att jag serverat dem deras drinkar i värmen från brasan i den öppna spisen i hallen, talade de en stund om vår stads skönhet, liksom pliktskyldigt, fast de verkade ha annat i tankarna.

Vi satte oss till bords, jag ställde fram förrätten, Hans hällde upp vinet och de andra berättade att de nyligen hade fått en kvinna som partner i firman, men att hon inte haft möjlighet att följa med. Sedan lyssnade jag medan de diskuterade dagens affär och det faktum att det fortfarande var möjligt att göra affärer, trots krigsryktena och depressionen som av allt att döma låg framför oss.

Då de ätit färdigt bar jag ut tallrikarna i köket. Jag rörde mig så lätt och liksom flyktigt jag bara kunde, för att ge intryck av att fortfarande vara tillgänglig för dem. Som alltid när jag gör så tänkte jag på slottet i en av sagorna jag läst som barn, där tjänarna bar skor